

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІГУ»**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С4 «Психологія»
Освітня програма	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	обов'язковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	3 / 90
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 6 год.
	Практичні – 8 год.
	Самостійна робота – 76 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Клочко Алла Олексіївна, доктор психологічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	klochko_alla@ukr.net +380(67)-426-15-48
Сторінка курсу на платформі Teams	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти цілісної системи теоретичних знань і практичних умінь у галузі соціально-психологічного тренінгу; оволодінні технологіями проєктування, організації та проведення тренінгових програм різної спрямованості; розвитку фасилітаторських та тренерських компетентностей; формуванні здатності аналізувати групову динаміку, використовувати активні методи навчання та здійснювати діагностику ефективності тренінгу.

Завдання навчальної дисципліни: сформувані у здобувачів ґрунтовне розуміння теоретичних основ і принципів соціально-психологічного тренінгу; розвинути практичні навички організації та ведення тренінгових груп; виробити здатність проєктувати та реалізовувати авторські тренінгові програми; забезпечити оволодіння методами оцінювання їх ефективності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- теоретичні основи, принципи, функції та класифікацію соціально-психологічного тренінгу;
- структуру та логіку побудови тренінгових занять і програм;
- методи та техніки активного навчання, психодрами, рольових ігор, кейсів;
- закономірності групової динаміки та фази розвитку тренінгової групи;
- вимоги до особистості тренера, стилі ведення групи та фасилітаторські компетентності;
- технології зворотного зв'язку, рефлексії та дебрифінгу;
- методи діагностики та критерії оцінювання ефективності тренінгу.

уміти:

- проєктувати та розробляти тренінгові програми з урахуванням цілей, цільової аудиторії та контексту;
- організовувати та вести тренінгові групи, використовуючи різноманітні активні методи;
- здійснювати фасилітацію групових процесів і управляти груповою динамікою;
- застосовувати техніки зворотного зв'язку, рефлексії та дебрифінгу;
- підбирати та адаптувати вправи, ігри та кейси відповідно до тренінгових завдань;
- здійснювати психологічну діагностику учасників тренінгу та оцінювати його результати;
- презентувати та захищати розроблену тренінгову програму.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності, оцінювати їх ефективність.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціально-психологічний тренінг як метод активного навчання: сутність, специфіка та типологія.

Тема 2. Методологічні засади організації тренінгового процесу: принципи, структура та проектування занять.

Тема 3. Психологічний портрет тренера: компетентнісний профіль, рольова ідентичність та авторський стиль.

Тема 4. Соціально-психологічні закономірності групової динаміки у тренінговому процесі.

Тема 5. Методичний арсенал тренера: класифікація, психологічне обґрунтування та технологія застосування активних методів навчання.

Тема 6. Технологія проектування та адміністрування тренінгової програми: від аналізу потреб до реалізації.

Тема 7. Зворотний зв'язок і рефлексія в тренінгу: психологічні механізми та моделі оцінювання ефективності навчання.

Тема 8. Ко-тренерська взаємодія та посттренінговий супровід як умови забезпечення сталих змін.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Андрушко Я. С. Основи психологічного тренінгу та психокорекція : навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 236 с.

2. Білова М. Е. Теоретичні основи психологічного тренінгу : метод. рекомендації. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 36 с.

3. Динамічні процеси в малій групі: соціально-психологічний вимір освітнього середовища/ за ред. П.П.Горностая. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 190 с.

4. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Київ-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с.

5. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с.

6. Карамушка Л. М. Психологічні тренінги для підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій (реалізація технологічного підходу) : Навч. посібник. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 144 с.

7. Карпенко Є. Основи психотренінгу : навч. посібник. Дрогобич : МОС, 2015. 78 с.

8. Матійків І. М. Тренерська майстерність: теорія і практика. Технологія проведення тренінгів: метод. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2021. 280 с.

9. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу : навч. посіб. Київ : МАУП, 2019. 192 с.

10. Перепелюк Т.Д., Ільченко І.С. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 255 с.

11. Свідоме і несвідоме у груповій взаємодії: монографія / [П.П.Горностай, О.Л.Коробанова, О.Т.Плетка, Г.В.Циганенко, Л.Г.Чорна; за наук. ред. П.П.Горностая. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 244 с.

Допоміжні

1. Адамська З. М. Соціально-психологічний тренінг як фасилітативне середовище для розвитку фасилітативних здібностей майбутнього психолога. *Філософсько-психологічні аспекти лідерства в бізнесі, освіті та державі : збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції, 15 березня 2019 р.* Львів : СПОЛОМ, 2019. С. 17–21. Вілкінсон М. Секрети фасилітації: SMART-посібник із результативної роботи в групі. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 512 с.

2. Азаренкова Г.М. та ін. Тренінгові технології навчання у практичній підготовці

3. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика.* 2023. 1(105). С. 81-89.

4. Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції / За ред. Т.Д. Перепелюк. М-во освіти і науки України, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ФСПО. Умань, 2019. С.40-44.

5. Ключко А.О. Особливості впровадження тренінгової програми «Психологія розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій». *Організаційна психологія. Економічна психологія.* 2021. № 1 (22). С.79–88.

6. Коношенко С., Коношенко Н., Трубник І. Тренінгова робота у соціальній сфері.

7. Лівандовська І.А. Застосування коучингових технік в роботі з підлітками та їх батьками. Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінги.

8. О'Коннелл Ш. Посібник для тренера: Як підготувати та провести тренінг, що матиме вплив: Нац. демократ. ін-т, 2017. 122 с.

9. Сингаївська І.В. Розвиток психологічної компетентності студентів методом соціально-психологічного тренінгу. *Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: тези доповідей II Міжнародної конференції (Київ, 20 листопада 2020 р.).* К.: Університет "КРОК", 2020. С. 171-173.

10. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Соціальна психологія. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 352 с.

11. студентів (ділові та рольові ігри): навч.-метод. посіб. Львів: Новий Світ. 2020. 200 с.

12. Шлапак К. Є. Психологічні особливості проведення соціально-психологічного тренінгу (СПТ) для дітей, травмованих наслідками війни. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 51 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НАПН України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>
3. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua
5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>